

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa,

Adam Bodnar

IV.7006.37.2016.KD/ZA

**Pani Elżbieta Rafalska
Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej**

Do Rzecznika Praw Obywatelskich zwrócili się działacze Wielkopolskiego Stowarzyszenia Lokatorów oraz Stowarzyszenia Ogrodów Działkowych „Forsycja” z prośbą o pomoc w sprawie dotyczącej sytuacji osób, które zamieszkują na terenach rodzinnych ogrodów działkowych.

Wnioskodawcy sygnalizują swoje zaniepokojenie wzmożoną aktywnością organów Polskiego Związku Działkowców w kwestii porządkowania istniejącego od wielu lat problemu ponadnormatywnego budownictwa na terenach ogrodów działkowych oraz zamieszkiwania na działkach. Wskazują na fakt podjęcia w dniu 18 grudnia 2015 r. przez Prezydium Krajowej Rady Polskiego Związku Działkowców uchwały Nr 362/2015 w sprawie przeciwdziałania budownictwu ponadnormatywnemu oraz zamieszkiwaniu na terenie działek w ROD. Z treści tej uchwały wynika, że w przypadku istnienia ponadnormatywnej altany na terenie działki ROD zarząd zobowiązany jest m.in. do wypowiedzenia umowy dzierżawy działkowej (jeśli nadzór budowlany potwierdził uprzednio naruszenie prawa), a następnie, po wygaśnięciu prawa do działki, wystąpienia do sądu powszechnego z pozwem o wydanie działki wolnej od naruszeń prawa (§ 2 uchwały). Podobnie, w przypadku stwierdzenia zamieszkiwania w altanie działkowej osoby posiadającej prawo do działki, zarząd rodzinnego ogrodu działkowego został zobligowany do wdrożenia procedury wypowiedzenia umowy dzierżawy działkowej.

Również Okręgowe Zarządy PZD podjęły aktywne działania celem uporządkowania sprawy nielegalnego zamieszkiwania w ogrodach działkowych. Przykładowo, Okręgowy Zarząd PZD w Poznaniu podjął w dniu 5 grudnia 2015 r. Uchwałę Nr 1/V/2015 w sprawie budownictwa ponadnormatywnego oraz zamieszkiwania na terenie działek w Okręgu Poznańskim (kopia w załączeniu). W uchwale tej Okręgowy Zarząd PZD

zobowiązuje zarządy ROD i komisje rewizyjne do „ujawniania i wykluczania za swoich szeregów osób dopuszczających się samowoli budowlanych lub zamieszkujących na działkach, a tym samym rażąco naruszających prawo”. Osobom tym mają być konsekwentnie wypowiedane umowy dzierżawy działkowej, o ile nie zastosują się dobrowolnie do wezwań ROD o przywrócenie stanu zgodnego z prawem.

Ze wskazanej uchwały OZ PZD w Poznaniu wynika, że uzyskane dane z poszczególnych rodzinnych ogrodów działkowych wskazują, iż łączna liczba ponadnormatywnych budowli na działkach jest szacowana na 2000, z czego w ogrodach miejskich (głównie w Poznaniu) – 867, a w ogrodach podmiejskich – 1133. Jeszcze bardziej niepokojące są dane dotyczące liczby osób zamieszkujących na działkach – z uchwały wynika, że zjawisko to występuje w 98 ogrodach, w których na 1787 działkach zamieszkuje łącznie 3885 osób. Stałe zameldowanie na terenie ogrodów działkowych ma aż 1721 osób.

Wskazane dane liczbowe, dotyczące jednego tylko okręgu PZD – Okręgu Poznańskiego wskazują na to, że skala nielegalnego zamieszkiwania na terenie ogrodów działkowych jest bardzo duża. Wobec podjęcia przez organy PZD decyzji o aktywnym i konsekwentnym porządkowaniu sprawy i przywracaniu w tym zakresie stanu zgodnego z prawem, może okazać się, że w niedługim czasie bardzo duża liczba osób będzie wymagała pomocy mieszkaniowej ze strony gmin, w tym przede wszystkim szybkiej i efektywnej pomocy przed bezdomnością. Należy podkreślić, iż omawiany problem dotyczy m.in. rodzin z dziećmi, osób niepełnosprawnych i w podeszłym wieku, a zatem takich osób, którym może być bardzo trudno samodzielnie zaspokoić swoje potrzeby mieszkaniowe, i którym Konstytucja RP gwarantuje szczególną ochronę ze strony państwa.

Zagadnienie zamieszkiwania na terenie rodzinnych ogrodów działkowych został dostrzeżony przez kierowany przez Panią Minister resort. Z informacji Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej na temat realizacji ustawy o pomocy społecznej w zakresie przeciwdziałania skutkom bezdomności, przedstawionej na posiedzeniu Sejmowej Komisji Polityki Społecznej i Rodziny w dniu 28 stycznia 2016r. wynika, że przedmiotem zainteresowania i troski Ministerstwa jest kwestia dzieci, które wraz ze swoimi rodzicami przebywają w tzw. pomieszczeniach niemieszkalnych. W związku z tym w dniu 15 stycznia 2016r. do wszystkich Wojewodów został wystosowany apel z prośbą o monitorowanie sytuacji dzieci i wzmożenie kontroli jednostek samorządu terytorialnego w zakresie wsparcia i pomocy bezdomnym rodzinom z dziećmi. Ponadto w Informacji wskazano, że pracownicy socjalni monitorują sytuację materialną i warunki bytowe osób zamieszkujących ogródki działkowe.

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz.U. z 2014 r., poz. 1648 ze zm.) zwracam się do Pani Minister z prośbą o informację, czy kierowany przez Panią Minister

resort dysponuje wiarygodnymi danymi z całego kraju na temat liczby osób zamieszkujących na terenach rodzinnych ogrodów działkowych, ich sytuacji materialnej i rodzinnej oraz warunków bytowych. Wydaje się, że z uwagi na opisane wyżej działania organów Polskiego Związku Działkowców konieczne jest ustalenie, jak dużej liczby osób może dotyczyć omawiane zagadnienie, ponieważ przekłada się to w sposób bezpośredni na liczbę osób zagrożonych bezdomnością oraz rozważenie, czy sytuacja nie wymaga ewentualnego podjęcia działań legislacyjnych bądź organizacyjnych ze strony resortu, celem zapewnienia omawianej grupie obywateli ochrony przed bezdomnością.

Załączniki:

Kopia uchwały OZ PZD w Poznaniu Nr 1/V/2015